

den Vej nu, da man har faaet en Forimag paa, hvad Aktiefvindel med private Folks Penge betyder, at man, da det nu ikke rigtig smager længer eller gaar længer, kunde tænke: Saa er der en anden Maade at vindle paa, og det er med Statskassens Penge. Men det vilde blive om end i Formen forskjelligt, saa efter min Mening i Virkeligheden endnu værre, om vi skulle komme ind paa den Vej, saa at man kunde bruge Statskassens Penge til Projekter, som efter deres Natur enten slet ikke burde gennemføres eller ialtfald ikke burde gennemføres for Tiden. Overfor disse Forhold, som man kan møde paa mange forskjellige Punkter af vort offentlige Liv er det, mener jeg, paa Tiden, at vi vise en vis Fasthed i de Principer, hvorefter vi gaa frem paa disse Omraader. Vi ere fattede til Statskassens Bærg, men vi ere ikke fattede til det Modsatte. Disse ærede Kommuner, hvis Kommuneraad vare saa dristige at tegne sig for store Beløb til disse Baner, maatte vide, hvad de gjorde, og vidste de ikke, hvad de gjorde, saa bør ikke vi, men de selv bære Følgerne deraf. Det er den bedste Lektion overfor saadanne Forholds Gjentagelse i Fremtiden. Det forekommer mig overhovedet besynderligt, at Amtsraadet kunde bemyndige Sogneraadene til at gaa ind paa saadanne Forhold, det forekommer mig at ligge udenfor, hvad der dog egentlig kan siges at være Tanken og Forudsætningen for vor kommunale Forsatning, ligesom det — naar jeg gaar videre — maa forekomme mig i høj Grad besynderligt, at Indenrigsministeren har kunnet tillade et Amtsraad at engagere sig saa stærkt, som det har gjort med Hensyn til denne Sag, og lade Amtsdele, der slet ikke have direkte Myktie af den Sag, i længere Tid betale betydelige Bidrag til disse Baner, fordi der var Kræfter oppe, der vilde have dem anlagte, før Tiden og Pengemarkedet vare modne dertil. Heller ikke kan jeg negte — jeg har udtalt det tidligere — at mig forekommer det besynderligt, at man overhovedet tillod Begyndelsen af disse Bauers Anlæg og gav Koncession, naar de Paagjældende ikke havde de fornødne Penge til Bygningen, men maatte udsætte sig for, hvis Lidene forandrede sig noget og ikke længer gik opad, maatte netop bevidst udsætte sig for da at komme ind i den Kalamitet, hvorover der nu klages fra den Side, nemlig at staa i Forbindelse med dyre Banker. Alt det forelaa for den daværende Regjering — Koncessionen blev givet, før den nuværende Regjering traadte til — for det paagjældende Amtsraad, for de paagjældende Sogneraad. Og de Private, mine Herrer! Jeg gad dog vidst, hvad Forskjel der er paa, om en Mand ved Grenaa har taget en Aktie i Rolindsunds Udtørring eller i denne Jernbane. Ja, der er den store Forskjel, at den, der tager Aktier i Jernbanen, saa at denne blive sikret, er vis paa at faae en Jernbane til stedlig Benyttelse, længe før det ellers

vilde ske, medens den, der tager Aktier i et Foretagende, med Hensyn til hvilket man ikke er sikker paa, at det nogensinde vil bære Rente, maaske slet Intet opnaar. Jeg udtaler mig ikke her om det Rolindsundske Selskabs Status, den kjender jeg ikke; men jeg nævner kun dette som et Exempel. Overfor Offentligheden derimod, overfor Statskassen kan jeg ikke se, at der er nogenjomhelst anden Forskjel end den, at den private Mand, der tager Aktier i Jernbanen, er langt mere betrygget, thi han faaer dog derved en Jernbane næved sin Eiendom, medens den Anden maaske ikke nogensinde kan vente at faae noget Udbytte ud af sine Penge. Jeg tænker mig nu ikke her specielt dette Aktieforslag — hvis Forhold maaske ere ganske fortrinlige; jeg kjender dem ikke — men et Aktieforslag overhovedet. Vi maa jo holde paa, at det ikke er af Omhed for Statskassen, at man gaar til at tage Aktier, og den Omhed, at man bagefter kommer og forlanger, at Statskassen skal betale de private Aktier, den giver jeg ikke Meget for. Jeg vil indrømme, at det kunde være grumme behageligt her at kunne tale til Fordel for en stor Egn. Mange af Ens Venner og Beksjendte til Hjørring og Benstre vilde jo være glade ved, om vi her blot stode op og vedtoge denne Lov og maaske endog lagde 50 pCt. af de private og kommunale Tilskud til. Men, mine Herrer, jeg udsætter mig for det Modsatte, nemlig for Ubehageligheder, for frit at kunne udtale min Mening om Forholdet; thi ellers antager jeg ikke, at jeg var den Plads værdig, hvorpaa jeg staar. Vi maa jo nemlig her se paa de almindelige Forhold og ikke lade os lede af de lokale Forordringer, naar hverken Billighed eller Statens Interesse kræver, at Sagen skal ses anderledes. Det kunde interessere mig at høre den høitærede Finantsminister udtale sig nærmere om sin Stilling til dette Forslag. Naar jeg skal tale helt upartist om denne Sag, saa kan jeg ikke skjønne rettere, end at de ærede Forslagsstillere have gjort Finantsministeren en Bjørnetjeneste. Lykkes det Forslagsstillerne — hvad jeg antager eller ikke antager, det skal jeg lade staa hen — at faae deres Lovforslag sat ved Siden af Ministerens Lovforslag om Kjøbet af de sjællandske Jernbaner og at faae disse Forslag behandlet under Et, saa er det jo muligt, at den høitærede Minister derved faar en saa betænkkelig Klobes om Benet paa sit Forslag, at det bliver endnu vanskeligere — og der kan jo være Hindringer nok endda — at trække det iland, selv om Dverveielserne maatte føre til at tilraade dets Bedtagelse. Naar den høitærede Ministers Stilling er en saadan, at han fra sit Standpunkt har overveiet Forslaget om Kjøbet af de sjællandske Baner saa nøie, at han er overbevist om, at det er i Statens Interesse at faae denne Sag ordnet, og naar han for sit Bedkommende maatte skjønne, at dersom der iaar